

De huisartsen in Parkstad willen dat Heerlen een volwaardig ziekenhuis behoudt. Zo blijkt uit een regionale enquête. „De kwetsbaarheid en zorgvraag zijn in deze regio veel groter.” Zuyderland geeft ondertussen aan te bezuinigen op nachtelijke operaties in Sittard-Geleen en stafmedewerkers.

Benti Banach

Woensdag 8 november 2023 om 14:00

Als Zuyderland voor het voorkeurscenario kiest en het beddenhuis, de spoedeisende hulp en intensive care verplaatst naar Sittard, dan vrezen de huisartsen dat een deel van de inwoners van Parkstad zorg zullen mijden. Ook verwachten zij dat er meer werk op hen afkomt en dat zij minder overleg zullen hebben met de spoedeisende hulp (SEH) en specialisten. Ook langere reistijden en een toename van ambulanceritten zien ze als negatief.

Tot dusver heeft huisartsenkoepel HOZL afwachtend en niet negatief gereageerd op de plannen van het Zuyderland-bestuur. Een enquête onder ruim zeventig huisartsen in de regio is echter duidelijk: ruim negentig procent van hen ziet een transformatie van het ziekenhuis in Heerlen naar dagbehandelcentrum niet zitten.

Huisartsenpost

Tijdens een debat met bestuursvoorzitter David Jongen van Zuyderland en burgemeester Roel Wever dinsdagavond in Royal onderstreepte huisarts Jan Palmen uit Heerlen dat. Hij uitte onder meer de vrees dat de nachtelijke huisartsenpost onder veel te grote druk komt te staan. „Het beddenhuis vind ik minder belangrijk, maar ik wil voor de patiënten een veilige, laagdrempelige spoedzorg. De huisartsenpost doet de triage en bepaalt de urgentie. Er is nu al veel paniek en agressie in de avonden en nacht als we niet snel genoeg triëren. Zonder SEH wordt die druk alleen maar groter”, zei Palmen, die vol ongeloof was toen hij voor het eerst van de plannen hoorde.

Ook benadrukt hij de grotere kwetsbaarheid en zorgvraag in Parkstad. „Het zijn lieve mensen hier, maar ze maken soms de verkeerde keuzes qua leefstijl. Daarom hebben ze een volwaardig ziekenhuis nodig.”

Jongen omschrijft het voorkeurscenario als een ‘shitkeuze, maar wel een verantwoorde’.

Hij garandeert dat Heerlen spoedzorg zal houden, een soort SEH-light, maar hoe dat eruit zal zien, is nog onduidelijk. Verder kondigde hij aan nu uit de schijnwerpers te treden en de regie over te dragen aan oud-Kamerlid Lea Bouwmeester, die als onafhankelijk voorzitter een maatschappelijk debat in de regio gaat leiden. De zogeheten regietafel zal enkele maanden in beslag nemen, waardoor Zuyderland niet eind dit jaar maar pas rond Pasen volgend jaar een definitief besluit neemt.

David Jongen maakte ook bekend dat in Sittard-Geleen komend jaar geen nachtelijke spoedoperaties meer worden uitgevoerd. Ook bezuinigen de twee ziekenhuizen in 2024 voor ruim 15 miljoen op vooral de ondersteunende staf.

Water uit de kraan

Van wie is het ziekenhuis eigenlijk?, werd tijdens Podium Royal gevraagd. „Het is een stichting waar de verzekeraars zorg kopen en die van de banken geld leent. Het is van niemand en iedereen”, vindt Jongen. Voor Roel Wever is het helder: „Het ziekenhuis is van de gemeenschap.”

Jan Palmen: „Het is een vanzelfsprekende nutsvoorziening, net als de politie en water uit de kraan.” De huisarts vindt ook dat Jongen het scenario waarin Heerlen 24 uur openblijft te snel wegwuift. Dat kost 70 miljoen extra. Palmen: „Maar zeventig miljoen over dertig jaar valt mee. Er zijn grotere bloopers in Nederland geweest.”

Uit de zaal meldde zich nog een oud-beleidsmedewerker van Zuyderland die veel van de grieven in de regio verwoordde: „De zorgconsumptie hier is drie zo groot als in

Sittard-Geleen. Het is alsof je de brandweer op Chemelot verplaatst naar Heerlen omdat hier een moderne kazerne staat. De verplaatsing van de SEH en het geboortecentrum is kapitaalvernietiging. Ik snap het niet, ik word er emotioneel van.”

Roel Wever geeft aan dat Parkstad op eigen initiatief een maatschappelijke kosten-batenanalyse laat uitvoeren. Zuyderland vindt zo'n onderzoek vooralsnog niet nodig.

De discussie over de toekomst van het Zuyderlandziekenhuis

Na de protestmars en Kamermoties volgt een breed debat met ook burgers. Deze 'regietafel' wint aan draagvlak als er ook een analyse komt van de gevolgen van de diverse scenario's. Dat ziet Zuyderland vooralsnog niet zitten.

Benti Banach

Vrijdag 3 november 2023 om 11:30

Zelden of nooit is er zo veel eensgezindheid in Parkstad vertoond als op 23 september. Politieke partijen van alle kleuren, gemeentebesturen, maatschappelijke organisaties en vooral burgers liepen zij aan zij in een protestmars tegen de afschaling van de 24 uurszorg in het Zuyderland-ziekenhuis in Heerlen. Het gebaar was krachtig en is gehoord tot in Tilburg (hoofdkantoor CZ), op het ministerie en in de Tweede Kamer in Den Haag.

De demonstratie riep warme herinneringen op aan eerdere acties toen de Oostelijke Mijnstreek een vuist naar Den Haag moest maken – denk aan de ereschuld naar de mijnwerkers. Behalve saamhorigheid, trots en zelfvertrouwen groeide die dag ook de overtuiging dat Parkstad gezamenlijk iets kan bereiken.

Maar concreet heeft de Ziekenhuisalliantie Parkstad nog niets bereikt. Het initiatief van de SP en Ouderenpartij Heerlen staat op dit moment in de wachtstand. Op andere plekken is er wel beweging. Zo heeft de Tweede Kamer twee moties aangenomen: de ene roept het demissionaire kabinet op zich zo veel mogelijk in te zetten voor behoud van een volwaardig ziekenhuis in Heerlen, de tweede om spoedeisende zorg zo veel mogelijk in te richten op basis van beschikbaarheid van regionale ziekenhuizen.

Hoop

Dat geeft de alliantie enige hoop. Wat die hoop verder voedt zijn diverse verkiezingsprogramma's waarin het belang van de regio en het op peil houden van voorzieningen in de regio expliciet worden vermeld. Hoeveel die beloftes waard zijn, moet blijken na 22 november.

Intussen zit Zuyderland niet stil. Het ziekenhuis organiseert samen met CZ, de grootste zorgverzekeraar in de regio, een zogeheten regietafel. Onder leiding van oud-Tweede Kamerlid Lea Bouwmeester van de PvdA gaan Zuyderland en CZ in dialoog met de burgers in de regio. Ook de huisartsen, ambulancezorg en Burgerkracht Limburg zitten aan tafel. Doel is een brede maatschappelijke discussie over de toekomstige zorg in de regio.

Voorkomen moet worden dat het debat alleen maar voor de bühne wordt gevoerd en dat alle argumenten en informatie die al bekend zijn, worden herkauwd. Teneur van de discussie tot dusver is: 'Wij, Parkstad en omstreken, zijn de armste, ongezondste, meest vergrijsde regio met een kwart miljoen inwoners en hebben dus recht op een volwaardig ziekenhuis met beddenhuis, ic en SEH' versus 'Wij, Zuyderland, zijn de zorgprofessionals, wij weten hoe het zit met de financiën en de personeelskrapte'.

Emoties

De kans is groot dat deze discussie aan de regietafel dunnetjes wordt overgedaan. En dat Zuyderland, gesteund door CZ, aan het eind van de dag haar eigen ijzersterke cijfermatige argumenten zwaarder laat wegen dan de emoties en eventuele praktische argumenten uit de regio.

Stadsregio Parkstad zegt, heel terecht, dat de discussie wordt gevoerd zonder alle noodzakelijke informatie. Want het is volstrekt onduidelijk wat de gevolgen voor de regio zijn als Zuyderland in Heerlen daadwerkelijk iedere avond om acht uur het licht uitdoet en iedereen voor de spoedeisende hulp naar Sittard-Geleen moet.

Misschien loopt de zorg vast en loopt de gezondheid van de bevolking verder achteruit. Of misschien valt het allemaal mee, en raakt Parkstad na enige tijd gewend aan de nieuwe situatie. Misschien is de regio zelfs blij en trots als in Heerlen straks het grootste en modernste dagbehandelcentrum van Nederland staat en worden de ritjes naar de Westelijke Mijnstreek voor lief genomen.

Analyse

Daarom heeft Parkstad voorgesteld een wetenschappelijke analyse op te stellen naar de brede maatschappelijke kosten en baten van de scenario's die Zuyderland heeft opgesteld. Een onderzoeksbureau van de Universiteit Tilburg heeft ervaring met dit soort onderzoeken naar 'brede welvaart'.

Zuyderland omarmt het voorstel vooralsnog niet. 'Parkstad is een van de partijen die meedoen aan de regietafel. Daar zal het voorstel om zo'n analyse op te stellen worden ingebracht en besproken', reageert het ziekenhuis. Is er zonder deze input nog iets dat opweegt tegen de harde cijfermatige argumenten van de zorgprofessionals?

nb Stichting Zuyderland heeft een contract met zorgverzekeraar CZ, 70% van de patiënten is verzekerd bij CZ. Deze zorgverzekeraar beslist 100% mee.